

Sebestyén Zsolt

Kárpátaljai helységnév-magyarázatok a Nagybereznai járásból

KISS LAJOS nagyszerű könyve, a „Földrajzi nevek etimológiai szótára” számos kárpátaljai település nevének származtatását tartalmazza, s a 90-es évek elején több tanulmányában külön is foglalkozott a kárpátaljai településnevekkel (KISS L. 1991, 1992a, 1992b). A történelmi Ung megye északi, ma Kárpátaljához tartozó része azonban egy-két kivételtől eltekintve (*Kisberezna, Mércse, Nagyberezna*) kimaradt vizsgálódásainak köréből. Ez a terület ma Nagybereznai járás (Великоберезнянський район) néven alkot közigazgatási egységet, mely a történelmi, azonos nevű járás helyén jött létre 1945-ben, Kárpátalja Szovjetunióhoz való csatolása után. A Perecsenyi és Volóci járásokkal, továbbá Lemberg megye Turkvicszki járásával, valamint Szlovákiával és Lengyelországgal határos. Ma 32 település tartozik hozzá, közülük egy városi jellegű település (*Nagyberezna*), a többi falu, azaz viszonylag ritkán lakott terület. Betelepülése későn kezdődött, a 15. században csak a két *Berezná*-t (*Kis-* és *Nagy-*) említik (Cs. 1: 384–400), a falvak nagy része a 18. században jelenik meg írásos forrásban. Ez elsősorban a zord természeti viszonyokkal magyarázható. A járás szinte teljes területe hegyvidéken terül el, erdővel, patakokkal, folyókkal tarkítva. Legmagasabb pontja 1463 méterrel fekszik a tenger szintje felett. Területe 810 négyzetkilométer. A magas hegyek miatt a falvak az Ung és mellékfolyói völgyében jöttek létre. Ez az oka a víznévi eredetű helységnevek nagy számának. Lakossága ma majdnem teljesen ukrán (ruszin) (93%), nagyobb számú magyar lakossága korábban sem volt.

Az alábbiakban a járás településneveivel foglalkozom. A szócikkekben felsorolom a helységnevek történelmi alakjait, s közlöm a nevek etimológiáját. A szócikkek részét képezik egy a közeljövőben elkészülő, Kárpátalja településneveit bemutató etimológiai szótárnak.

Alsóbukóc ld. **Bukóc**.

Alsóvoloszanka ld. **Voloszanka**.

Alsó- és Felsőrosztoka ’település Nagybereznától ÉK-re’ 1770/1772: *Kosztina Rosztoka* (ComUng. 59), 1782/1784: *Kosztrinarosztoka* (PÓK 2002: 76), 1808: *Rosztoka* (*Kosztrina-*), *Kostryná-Rosztoka* (LIPSZKY 564), 1877: *Rosztoka* (Hnt.), 1913: *Alsórosztoka*, *Felsőrosztoka* (Hnt.), 1930: *Rosztoka Nižni*, *Vyšni*

(ComUng. 59), 1944: *Alsórosztoka, Felsőrosztoka* (Hnt.), 1983: *Костринська Розтока, Костринська Ростока* (ZO.). Két tanyából létrejött falu *Kosztrina* (Csontos) közelében (vö. 1860: *Nyizsnyi Rosztoka, Visi Rosztoka*, SEBESTYÉN 2008: 133). A falu neve szláv eredetű, a szláv *ростока* ~ *розтока* 'két ágra oszló vagy két ág egyesüléséből keletkező vízfolyás' (vö. FNESz. *Kálnarosztoka*) szóból származik. A falu a Lyuta patak és az Ung folyó egyesülésénél települt. Kárpátalja területén több *Rosztoka* településnév él napjainkban is. A két, egykor szomszédos tanyát 1945 után *Костринська Розтока* 'Kosztrinarosztoka' néven egyesítették, a magyar hivatalos névadásban azonban nem keletkezett új neve, ezért a mai Kárpátalja-térképeken két névvel jelölik. Közigazgatásilag Kosztrinához tartozik.

Alsópásztély ld. Begenyátpásztély.

Begenyátpásztély 'település Nagybereznától DK-re' 1602: *Begenyát Pasztély* (DEZSŐ 1967: 265), 1770/1772: *Pasztellij Begindijáth* (ComUng. 13), 1773: *Begengyat Pasztely* (LexLoc. 286), 1782/1784: *Begenyátpásztély* (PÓK 2002: 80), 1808: *Begendgyat-Pásztély, Pasztil* (LIPSZKY 497), 1851: *Begenyát-Pásztély* (FÉNYES I, 107), 1913: *Alsópásztély* (Hnt.), 1925: *Pastely Begendat*, 1930: *Pastil Begindatská* (ComUng. 13), 1941: *Begenyátpásztély* (Hnt.), 1983: *Бегендяцька Пастиль, Бегендяцькая Пастиль* (ZO.). A település neve bizonytalan eredetű. Talán szláv személynévből keletkezett, vö. kárpátaljai ukrán *Пастиль* családnév (1607: *Pastillu Mikola*, 1691: *Jan Pastel*, CSUCSKA 2005: 342). Ugyancsak elképzelhető, hogy a magyar *pásztor* szláv **pastuchь* ~ *pacmyx* megfelelőjéből jött létre, a hangtani változás lefolyása azonban nincs tisztázva. A *Begenyát-* előtag szintén bizonytalan, feltehető személynévi eredetéhez vö. 1607: *Begendihka* csn. (CSUCSKA 2005: 53). A falut egy 1800 körül készült megyei térképen *Berezna Pasztély* névvel jelölik. Az *Alsópásztély* névalak 1903 óta használatos (MEZŐ 1999: 44) a történelmi *Begenyát-Pásztély* forma helyett. Az *Alsó-* előtag a szomszédos *Felsőpásztély* előtagjával van korrelációban. Az ukrán *Бегендяцька Пастиль* a történelmi névből származik. Közigazgatásilag Rosztopásztélyhoz tartozik.

Berezna ld. Kis- és Nagyberezna.

Bisztra ld. Verhovinabisztra.

Bukóc 'település Nagybereznától DK-re' 1582: *Bukóc* (DEZSŐ 1967: 247), 1768: *Bukócz* (ComUng. 19), 1773: *Bukocz* (LexLoc. 285), 1800 k.: *Alsó Bukócz, Felső Bukócz* (T.), 1808: *Bukócz, Bukowec, Bukowce* (LIPSZKY 84), 1851: *Bukócz* (FÉNYES I, 185), 1913: *Ungbükkös* (Hnt.), 1925: *Bukovec, Bukoc, Bukocova*, 1930: *Bukovcová* (ComUng. 19), 1944: *Ungbukóc* (Hnt.), 1983: *Буківцеве, Буковцево* (ZO.), 1995: *Буківцьово*. A *Bukóc* helységnév szláv eredetű. Arról a patakról kapta a nevét, amely mellett települt. A *Bukóc patak* a Bacsó (Bacsava) patak mellékága. A pataknev alapjául a szláv **bukovь* 'bükk-' < **bukь*

'bükk' fanév szolgált, jelentése 'bükkös (patak)', amelyhez még a *-б'б* helynévképző is hozzájárult (vö. ŠMILAUER 1970: 28–9). A *Bukóc* forma szlovák névadókra utal, az ukránban ugyanis a patak és a falu történelmi neve *Bukovec*. A magyar *Ungbükkös* névváltozat az országos helységnévrendezés során, 1904-ben jött létre a szláv név tükörfordításával, s a megyére utaló *Ung-* előtaggal (MEZŐ 1999: 70). A mai hivatalos ukrán *Букивцьове* a történelmi név ukránosított alakja.

Csernoholova 'település Nagybereznától K–DK-re' 1739: *Csernoholova* (ComUng. 22), 1773: *Csernoholova*, *Czernoholow* (LexLoc. 287), 1800 k.: *Csornoholova* (T.), 1808: *Csernoholova*, *Czarnoholova*, *Czernohlawa* (LIPSZKY 109), 1851: *Csornoholova* (FÉNYES I, 226), 1877: *Csernoholova* (Hnt.), 1913: *Sóhát* (Hnt.), 1925: *Černoholová*, *Čornoholovja*, 1930: *Černohlava* (ComUng. 22), 1983: *Чорноголова*, *Черноголова* (ZO.). A falu történelmi, *Csernoholova* neve szláv eredetű. Előtagja a ruszin *черна* 'fekete' (CSOPEJ 1883: 427), utótagja a *голова* 'fej, fő' (CSOPEJ 1883: 56, UDVARI 2003: 347, CYM. II, 109), tulajdonképpeni jelentése 'Fekete-fő, Fekete-csúcs'. Névadói ruszinok vagy ukránok voltak. Az I. katonai leírás a következőket írja a településről: „Ez a nagy falu a *Javornik* hegység, illetve a *Kuretzin* és *Kornoczin* hegyek lejtőin szétszórtan fekszik” (PÓK 2002: 79). Valószínűleg ezek valamelyike lehetett az elnevezés alapja. 1904-ben az országos helységnévrendezés során a nevet *Sóhát*-ra változtatták, miután két legnagyobb dűlőjének a *Soloni* 'sós' és a *Horb* 'hát, hegy' volt a neve (MEZŐ 1999: 84). A hivatalos ukrán *Чорноголова* a név ukránosított formája.

Csillagfalva ld. **Knyahina**.

Csontos ld. **Kosztrina**.

Domafalva ld. **Domasina**.

Domasina 'település Nagybereznától ÉK-re' 1582: *Domasina* (DEZSŐ 1967: 250), 1768: *Domasina* (ComUng. 32), 1773: *Domasina*, *Domassyna* (LexLoc. 287), 1800 k.: *Domassina* (T.), 1808: *Domasina* (LIPSZKY 148), 1851: *Domasina* (FÉNYES I, 274), 1913: *Domafalva* (Hnt.), 1925: *Domašina* (ComUng. 32), 1941: *Domasina* (Hnt.), 1983: *Домашин* (ZO.). A *Domasina* helységnév szláv személynévi eredetű. A magyarban is előforduló R. *Damas* ~ *Domas* (1171/1334: *Damas*, PRT. 8: 275; ÁSz. 233) személynévnek, vagy a *Damassa* (1236: *Damassa* szn., ÁÚO. 7: 23; ÁSz. 233) névnek az *-инь* birtoklást kifejező képzős származéka. Ez a személynév magyar helynevekben is előfordul, de esetünkben a névadó személy szláv lehetett, a név jelentése 'Domas faluja'. Valószínűleg alapítójáról kapta a nevét. A helységnevet 1904-ben *Domafalvá*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 94), Kárpátalja visszacsatolása után 1939-ben visszakapta régi nevét. A mai hivatalos ukrán *Домашин* másodlagos alak. Közigazgatásilag Szolyához tartozik.

Erdőludas ld. **Huszna**.

Eszterág ld. **Sztricsava**.

Felsőbukóc ld. **Bukóc**.

Felsőpásztély ld. **Rosztokapásztély**.

Felsőroztoka ld. **Alsó- és Felsőroztoka**.

Felsővolozanka ld. **Volozanka**.

Fenyvesvölgy ld. **Sztavna**.

Hajasd ld. **Volozanka**.

Határhegy ld. **Zahorb**.

Határszög ld. **Verhovinabisztra**.

Havasköz ld. **Lyuta**.

Huszna ’település Nagybereznától ÉK-re’ 1600: *Huszna* (DEZSŐ 1967: 254), 1700: *Hussnya* (ComUng. 40), 1773: *Huszna* (LexLoc. 287), 1800 k.: *Huszna* (T), 1808: *Huszna, Husznya, Husná* (LIPSKY 257), 1851: *Huszna* (FÉNYES II, 126), 1877: *Huszna, Huszák* (Hnt.), 1913: *Erdőludas* (Hnt.), 1925: *Husná*, 1930: *Husný* (ComUng. 40), 1941: *Huszna* (Hnt.), 1983: *Гусний, Гусный* (ZO.). A település neve szláv eredetű, alapjául az ukrán *гусь* ’liba, lúd’ köznévből keletkezett, ennek melléknevesült *гусна* ’ludas’ alakja vált helységnévvé. A *Huszna* nőnemű formája, illetve jelentése azt feltételezi, hogy a falu neve víznévből keletkezett (lásd *Huszna voda* ~ *reka* ’Ludas víz ~ folyó’). *Huszna* nevét 1904-ben *Erdőludas*-ra magyarosították a szláv név lefordításával (MEZŐ 1999: 154). A mai hivatalos ukrán *Гусний* a csehszlovák korszakban használt hímnemű *Husný* alakból származik. Közigazgatásilag Tihához tartozik.

Kiesvölgy ld. **Lubnya**.

Kisberezna ’település Nagybereznától D-re’ 1398: *Kysberzna* (ENGEL 1985: 999), 1427: *Kysberezna* (Cs. 1: 388), 1451: *Berezna* (uo.), 1773: *Kis-Berezna, Kis-Bereczna, Malo Brezna* (LexLoc. 287), 1808: *Berezna (Kis-), Brezna Malá* (LIPSKY 52), 1851: *Kis-Berezna* (FÉNYES I, 123), 1877: *Berezna (Kis-), Maloje-Berezoje* (Hnt.), 1913: *Kisberezna* (Hnt.), 1925: *Malá Berezná, Bereznij Malij, Maloe Bereznoe*, 1930: *Berezný Malý* (ComUng. 69), 1983: *Малий Березний, Малий Березный* (ZO.). A *Berezna* név szláv eredetű, alapjául a szláv *bereza* (vö. ukr. *беріза*) ’nyírfa’ szó szolgált, tkp. jelentése ’nyírfás, nyíres’. A *Kis-* előtag a szomszédos *Nagyberezna* (1398: *Nogbrezna*, ENGEL 1985: 999) előtagjával van korrelációban. A hivatalos ukrán *Малий Березний* a magyar *Kisberezná*-hoz képest másodlagos.

Knyahina ’település Nagybereznától É-ra’ 1770/1772: *Kniahynicza* (ComUng. 55), 1773: *Knyahinya* (LexLoc. 287), 1800 k.: *Kniachina* (T), 1808: *Knyahinya, Kňahiňa* (LIPSKY 327), 1851: *Knyahinya* (FÉNYES II, 230), 1877: *Knya-*

hina (Hnt.), 1913: *Csillagfalva* (Hnt.), 1925: *Кňahiňa, Кňаһуňa*, 1930: *Кňаһу-
nin* (ComUng. 55), 1941: *Княһина* (Hnt.), 1983: *Княгиня, Княгиня* (ZO.). *Княһина* neve szláv eredetű, alapja az ukr. *княгиня* 'fejedelemszóny, her-
cegnő' köznévv. KISS LAJOS szerint ez talán eredetileg hegynév lehetett, s a hegy-
ről vonódott át a lábánál települt falura (2006: 501). A településtől délnyugatra
emelkedik egy *Княһиница* (648 m) nevű hegy (vö. 1863: *Княгиниця* dűlőnév,
SEBESTYÉN 2008: 136). A magyar *Csillagfalva* név 1904-ben keletkezett, alap-
jául a faluban az 1866. június 9-én itt lehullott több mint 300 kg súlyú meteorkő
szolgált (KISS L. 2006: 500–1, MEZŐ 1999: 195). Közigazgatásilag Sztricsavá-
hoz tartozik.

Kosztrina 'település Nagybereznától ÉK-re' 1732: *Kosztrina* (ComUng. 59),
1773: *Kosztrina* (LexLoc. 287), 1808: *Kosztrina, Kostřina, Kostryna* (LIPSKY
340), 1851: *Kosztrina* (FÉNYES II, 253), 1877: *Kosztrina* (Hnt.), 1913: *Csontos*
(Hnt.), 1925: *Kostrina, Kostriny* (ComUng. 59), 1941: *Kosztrina* (Hnt.), 1983:
Кострина (ZO.). A *Kosztrina* helységnév szláv eredetű, alapjául valószínűleg a
szláv *kostecz, koster* 'farakás, szénrakás, felhalmozott valami; kazal', ukrán *кост-
мер* 'öl (farakás), kazal' (UDVARI 2002: 506, СУМ. IV, 307) köznévv. *-ina* bir-
toklást, valamihez való tartozást kifejező képzős származéka szolgált. A hivata-
los helységnévrendezés során, 1904-ben a település nevét *Csontos*-ra változtat-
ták téves etimológia alapján, kapcsolatba hozták ugyanis az ukrán *кісь, космі*
'csont' köznévvvel (MEZŐ 1999: 202).

Kosztrinarosztoka ld. Alsó- és Felsőroztoka.

Kosztyovapásztély 'település Nagybereznától DK-re' 1588: *Kosztova Pasz-
tély* (DEZSŐ 1967: 265), 1768: *Kosztjova Pasztil* (ComUng. 58), 1773: *Kostya-
va Pasztély* (LexLoc. 286), 1782/1784: *Kosztjovapásztély* (PÓK 2002: 80),
1800 k.: *Kosztelna Pasztély* (T.), 1808: *Pasztély (Berezna- alias Kosztova-),
Kostová* (LIPSKY 497), 1851: *Pasztély (Kosztjova)* (FÉNYES III, 200), 1913:
Nagypásztély (Hnt.), 1925: *Kostova Pastely*, 1930: *Pastil Kostova* (ComUng.
58), 1941: *Kosztovapásztély* (Hnt.), 1983: *Костева Пастіль, Костева Пас-
тіль* (ZO.). A *Pasztély* név magyarázatához lásd a *Begengyátpásztély* szócikkét.
A *Kosztjova*- előtagban a *Kosztja ~ Костя* családnév található, mely a *Kosztj*
vagy a *Kosztjó* személynévből származik (CSUCKA 2005: 292). Mindezek alap-
ja a szláv *Константиин* keresztnév. A személynévhez az *-ova* szláv birtokjelölő
melléknévi képző járul, jelentése 'Kosztjáé ~ Kosztjóé'. A falu nevét 1903-ban
Nagypásztély-ra változtatták, mivel a *Pasztély* nevet viselő települések közül ez
volt a legnagyobb (MEZŐ 1999: 202). A *Nagy*- előtag a szomszédos *Kispásztély*
(*Пастільки*) nevének előtagjával van korrelációban.

Középvoloszanka ld. Voloszanka.

Ligetes ld. Luh.

Lubnya 'település Nagybereznától ÉK-re' 1631: *Lubnya* (DEZSŐ 1967: 260), 1770/1772: *Lubnya* (ComUng. 67), 1773: *Lubnya* (LexLoc. 287), 1800 k.: *Lubnya* (T.), 1808: *Lubnya, Lubná* (LIPSZKY 389), 1851: *Lubnya* (FÉNYES III, 47), 1913: *Kiesvölgy* (Hnt.), 1925: *Lubňa* (ComUng. 67), 1939: *Lubnya* (Hnt.), 1983: *Лубня* (ZO.). A *Lubnya* helységnév szláv víznévi eredetű, a falu a *Lubnya* patak mellett létesült a 17. században. A patak nevében egy összl. *lub ~ *ljub 'mocsár' tő vagy egy szintén összl. *lubьнь 'kéreg-' ~ *lubь 'fakéreg' szó található (vö. szlk. *Lubenik* hn., FNESz. *Lubény*). Hasonló víznevek Ukrajna más területein is élnek (*Лубна, Лубня, Лубянка*), de előfordulnak az oroszban (*Лубенка, Лубня*) és a fehéroroszbán is (*Лубень, Лубянка*) (JANKO 1998: 214). Az országos helységnévrendezés során a falu nevét 1904-ben *Kiesvölgy*-re változtatták, mely az eredeti névvel nincs kapcsolatban (MEZŐ 1999: 227).

Luh 'település Nagybereznától ÉK-re' 1602: *Luh* (DEZSŐ 1967: 260), 1773: *Luch* (LexLoc. 287), 1800 k.: *Luch* (T.), 1808: *Luch, Luh* (LIPSZKY 389), 1851: *Luch* (FÉNYES III, 47), 1877: *Luh* (Hnt.), 1913: *Ligetes* (Hnt.), 1925: *Luh, Luhy* (ComUng. 67), 1941: *Luh* (Hnt.), 1967: *Луг* (ZO.). A falu neve szláv eredetű. A név az összl. *lugь 'liget' > ruszin ~ ukrán *луг* 'rét; lapályos erdő; rét, mező, tisztás az erdőben' (UDVARI 2000: 42, СУМ. IV, 552) főnévből származik. A falu erdei tisztáson keletkezett. Az ukránban *g* > *h* hangváltozás ment végbe. A magyar *Ligetes* név az országos helységnévrendezés során jött létre a szláv névből tükörfordítással (MEZŐ 1999: 227). Közigazgatásilag Voloszjankához tartozik.

Lyuta 'település Nagybereznától K-re' 1599: *Lyuta* (DEZSŐ 1967: 261), 1728: *Lyutta* (ComUng. 66), 1768: *Lyuta* (uo.), 1773: *Lyutta* (LexLoc. 287), 1800 k.: *Lyutta* (T.), 1808: *Lyutta, Lutta* (LIPSZKY 395), 1851: *Lyuta* (FÉNYES III, 52), 1913: *Havasköz* (Hnt.), 1925: *Ljuta* (ComUng. 66), 1941: *Lyuta* (Hnt.), 1983: *Люта* (ZO.). A *Lyuta* helynév víznévi eredetű: a falu a *Lyuta* folyó mellett keletkezett. Ez a folyónév Ukrajna más régióiban is előfordul, lásd *Люта, Лютеня, Лютица, Лютична* stb. (JANKO 1998: 218). A víznévben valószínűleg az összláv *ljutь 'bősz, gonosz, kegyetlen' melléknév nőnemű alakja található (vö. FNESz. *Litinye, Litó*). Ugyancsak figyelembe vehető a szláv *ljut* 'szikla' köznév is, mivel a falu magas hegyek között fekszik. Ukrán nyelvészek egy nyugat-ukrajnai nyelvjárási *ljut* 'kosz, sár, mocsár' nyelvjárási archaizmusra vezeték vissza (JANKO 1998: 218). A *Lyuta* nevet az országos helységnévrendezés során, 1904-ben *Havasköz*-re változtatták (MEZŐ 1999: 230).

Malomrét ld. Zsornava.

Mércse 'település Nagybereznától D-re' 1551: *Merche* (ComUng. 72), 1739: *Mércse* (uo.), 1768: *Mircse* (uo.), 1773: *Mircse* (LexLoc. 185), 1800 k.: *Merse* (T.), 1808: *Mircse, Mércse, Mierče, Mjrcě* (LIPSZKY 429), 1851: *Mircse* (FÉNYES III, 92), 1913: *Mércse* (Hnt.), 1925: *Mirče*, 1930: *Mirča* (ComUng.

72), 1941: *Mircse* (Hnt.), 1983: *Мирча* (ZO.). A *Mércse* helységnév puszta személynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló személynévhez vö. 1252: *Merse* (ÁÚO 2: 228, 229, ÁSz. 536). KISS LAJOS egy szláv eredetű *Mircse* névből származtatja, vö. bolgár *Мърчѣ* szn., szb.-hv. *Mirče* szn., illetve rom. *Mircea* szn. (FNESz.), a legkorábbi adatok azonban egyértelműen *Mércse* alakra utalnak. A település nevének első írásos említése csak a 16. századból származik, ez a puszta személynévből létrejött helységnevek késői keletkezését mutathatja. A hivatalos helységnévadás 1903-ban az elsődleges *Mércse* névformát rögzítette (MEZŐ 1999: 249). Az ukrán *Мирча* a történelmi név szlávósított alakja. Közigazgatásilag Kisbereznához tartozik.

Mocsár ld. Oroszmocsár.

Nagyberezna 'járási központ' 1398: *Nogbrezna* (ENGEL 1985: 999), 1409: *Berezna* (ComUng. 125), 1427: *Nagbrezna* (Cs. 1: 388), 1728: *Nagy Brezna* (ComUng. 125), 1768: *Nagy Berezna* (uo.), 1773: *Nagy Berezna, Welko Berezno* (LexLoc. 287), 1808: *Berezna (Nagy-), Března Welká* (LIPSZKY 52), 1877: *Berezna (Nagy-), Velikoje Bereznoje* (Hnt.), 1913: *Nagyberezna* (Hnt.), 1925: *Velká Berezna, Velkij Bereznij, Velikoje Bereznoe*, 1930: *Berezny Velký* (ComUng. 125), 1941: *Nagyberezna* (Hnt.), 1983: *Беликий Березний, Великий Березный* (ZO.). A *Berezna* név eredetére ld. *Kisberezna*. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisberezna* (1427: *Kysbrezna*, Cs. 1: 388) előtagjával van korrelációban. A korai *Brezna* formák szlovák névadókra utalnak, a szlovák *breza* 'nyírfa' melléknévi formája ugyanis *brezna*, szemben a ruszin ~ ukrán *березна*-val. A hivatalos ukrán *Беликий Березний* a magyar *Nagyberezna*-hoz képest másodlagos, részfordítással keletkezett (FNESz.).

Nagypásztély ld. Kosztyovapásztély.

Oroszbisztra ld. Verhovinabisztra.

Oroszmocsár 'település Nagybereznatól K-re' 1773: *Orosz Mocsar* (LexLoc. 285), 1782/1784: *Oroszmocsár* (PÓK 2002: 78–9), 1800 k.: *Orosz Mocsár* (T.), 1808: *Mocsár (Orosz-), Ruské Močarjany* (LIPSZKY 432), 1851: *Orosz-Mocsár* (FÉNYES III, 107), 1913: *Oroszmocsár* (Hnt.), 1925: *Ruská Močar, Močar Ruská*, 1930: *Močar* (ComUng. 98), 1983: *Руський Мочар, Русский Мочар* (ZO.). A *Mocsár* helységnév a *mocsár* 'láp, növényzettel benőtt sekély állóvíz' köznévből keletkezett magyar névadással. A *mocsár* a kárpátaljai ukrán nyelvjáráásokban ugyanakkor magyar jövevényszóként is él, vö. *мочарь* (CSOPEJ 1883: 190), így nem zárhatjuk ki teljesen annak a lehetőségét sem, hogy a névadók szlávok is lehettek. Az *Orosz-* előtag a szintén Ung megyei *Mocsár* falutól való megkülönböztetést szolgálta, s a település lakosainak nemzetiségére utal. A hivatalos ukrán *Руський Мочар* a történelmi névből származik.

Ósztuzsica ld. Sztuzsica.

Pásztély ld. **Begenyátpásztély, Kosztyovapásztély, Rosztokapásztély.**

Pásztélyroztoka ld. **Rosztokapásztély.**

Patakófalú ld. **Sztuzsica.**

Révhely ld. **Zabrogy.**

Rosztoka ld. **Alsó- és Felsőroztoka.**

Rosztokapásztély ’település Nagybereznától K-re’ 1588: *Rosztoka Pasztély* (DEZSŐ 1967: 265), 1768: *Rosztoka Pásztily* (ComUng. 96), 1773: *Rosztoka Passtely, Rosztokj* (LexLoc. 286), 1800 k.: *Rosztoka Pasztély* (T.), 1808: *Pásztély (Rosztoka-), Pastil* (LIPSZKY 497), 1851: *Pasztély (Rosztóka-)* (FÉNYES III, 200–1), 1913: *Felsőpásztély* (Hnt.), 1925: *Rosztoka Pastel*, 1930: *Pastil Roztocká* (ComUng. 96), 1941: *Rosztokapásztély* (Hnt.), 1983: *Розтоуька Пастиль, Рос-тоуькая Пастиль* (ZO.). A település neve valószínűleg szláv eredetű. A *Pásztély* névhez lásd a *Begenyátpásztély* magyarázatát. A *Rosztoka-* előtag (amihez lásd *Alsó-, Felsőroztoka*) arra utal, hogy a falu két patak összefolyásánál jött létre. Az 1903-ban hivatalosan megállapított *Felsőpásztély Felső-* előtagja a szomszédos *Alsópásztély (Begenyátpásztély)* nevének előtagjával van korrelációban, a falu ugyanannak a pataknak a mentén, kissé északabbra fekszik (MEZŐ 1999: 326).

Sóhát ld. **Csernoholova.**

Sómező ld. **Szolya.**

Sóslak ld. **Szolya.**

Szemerkő ld. **Szmerekova.**

Szénástelek ld. **Zavoszina.**

Szmerekova ’település Nagybereznától DK-re’ 1582: *Szmrekova* (DEZSŐ 1967: 270), 1773: *Szmerekova, Smerkó* (LexLoc. 286), 1800 k.: *Szmrekova* (T.), 1808: *Szmerkova, Smrková* (LIPSZKY 652), 1851: *Szmerekova* (FÉNYES IV, 144), 1913: *Szemerekő* (Hnt.), 1925: *Smerekova*, 1930: *Smrková* (ComUng. 102), 1983: *Смерекове, Смерекова* (ZO.), 1995: *Смереково*. A *Szmerekova* helységnév szláv eredetű. A név alapja a lucfenyő szláv megfelelője, mely a szlovák nyelvben *smrek*, a ruszinban *смерка* ’fenyőfa’ (CSOPEJ 1883: 367), ukrán nyelvjárásokban *смерэка* ’lucfenyő’ (PIPAS–GALASZ 2005: 178) alakban él, de a középkorban a magyar nyelvben is használták (1251/1281: *Zemeryk*, OklSz., lásd *szemerek*, TESz.). A fanévhez egy szláv *-ova* képző járul, mely eredetileg birtoklást fejezett ki, helynévképzővé válva azonban valamivel való ellátottságot, jellegzetességgel bírást is kifejez (ŠMILAUER 1970: 29, BENKŐ 2003: 174–5), így a helységnév jelentése ’lucfenyves hely, lucfenyvesben települt falu’. A történelmi források alapján nem lehet egyértelműen eldönteni, hogy ruszinok (ukránok) vagy szlovákok voltak-e az elnevezők. A legkorábbi adatolt

Szmrekova forma szlovák alapítókat feltételez. A magyar *Szemerekő* név a történelmi névhez képest másodlagos, a szláv névhez való hangzásbeli hasonlósága alapján hozták létre 1904-ben hivatalos úton (MEZŐ 1999: 370).

Szolya 'település Nagybereznától É-ra' 1599: *Sómező* (DEZSŐ 1967: 268), 1739: *Szolya* (ComUng. 103), 1773: *Szolya* (LexLoc. 287), 1808: *Szolya, Sola* (LIPSZKY 654), 1851: *Szolya* (FÉNYES IV, 148), 1913: *Sóslak* (Hnt.), 1925: *Solá*, 1930: *Sol'* (ComUng. 103), 1983: *Сіль, Соль* (ZO.). A *Szolya* helységnév szláv eredetű, alapja a *solь 'só' főnév, talán ennek *-ja* képzős alakja (ŠMILAUER 1970: 29). A 16. század végén alapított falu határában korábban sóbányászattal foglalkoztak. A DEZSŐ LÁSZLÓ által 1599-ből hozott *Sómező* magyar alapítókra utal, de a lakosság idővel minden bizonnyal elszlávosodott, a 18. századra ugyanis a szláv névalak kiszorította a magyar változatot. A magyar *Sóslak* név 1904-ben az országos helységnévrendezés során keletkezett a szláv név fordításával (MEZŐ 1999: 373). A hivatalos ukrán *Сіль* 'Só' a történelmi név ukránosított alakja.

Sztavna 'település Nagybereznától ÉK-re' 1551: *Zthawna* (ComUng. 104), 1727: *Sztavna* (uo.), 1739: *Sztanna* (uo.), 1773: *Sztavna* (LexLoc. 287), 1808: *Sztavna, Stavná* (LIPSZKY 660), 1851: *Sztavna* (FÉNYES IV, 161), 1913: *Fenyvesvölgy* (Hnt.), 1925: *Stavná, Stavnoe* (ComUng. 105), 1941: *Fenyvesvölgy* (Hnt.), 1983: *Ставне, Ставное* (ZO.). A történelmi *Sztavna* helységnév szláv eredetű, alapszava az ukrán *став* 'tó, ártér' köznévi (UDVARI 2001b: 263, CYM. IX, 624), ennek a melléknévi *ставний* 'tavas, árteres' nőnemű alakjából keletkezett. A falu az Ung folyó árterében jött létre. A *Fenyvesvölgy* nevet az országos helységnévrendezés során, 1904-ben adták (MEZŐ 1999: 375), az elsődleges szláv névvel nincs kapcsolatban.

Sztricsava 'település Nagybereznától É-ra' 1602: *Sztricsava* (DEZSŐ 1967: 270), 1746: *Sztrusava* (ComUng. 107), 1773: *Sztricsava* (LexLoc. 287), 1808: *Sztricsava, Stryčava* (LIPSZKY 662), 1851: *Sztricsava* (FÉNYES IV, 163), 1913: *Eszterág* (Hnt.), 1925: *Stričava* (ComUng. 107), 1941: *Sztricsava* (Hnt.), 1983: *Спручава* (ZO.). A *Sztricsava* helységnév szláv eredetű. Alapszava talán kapcsolatba hozható az összl. *strěcha* 'tető' főnévvel (ŠMILAUER 1970: 171), amelynek származékai különféle szláv helynevekben megtalálhatók (vö. FNESz. *Sztrecsény*). Ehhez egy szláv *-ova* ~ *-ava* helynévképző járult (vö. *Szmerekova*). A falu nevét 1904-ben *Eszterág*-ra változtatták (MEZŐ 1999: 377).

Sztuzsica 'település Nagybereznától ÉK-re' 1599: *Ósztuzsica* (DEZSŐ 1967: 270), 1768: *O Stuzsicza* (ComUng. 109), 1773: *O-Sztuzsicza* (LexLoc. 288), 1800 k.: *Ó-Sztussicza* (T.), 1808: *Sztuzsicza (Ó-), Stussica-Stará* (LIPSZKY 663), 1851: *Ó-Sztuzsicza* (FÉNYES IV, 163), 1913: *Patakófalú* (Hnt.), 1925: *Stužica Stará, Stužice* (ComUng. 109), 1983: *Стужуця* (ZO.). A *Sztuzsica* név víznév-ből keletkezett metonimikus névátvitellel, a falu ugyanis a *Sztuzsica* patak

mellett jött létre a 16. században. A pataknev ukrán eredetű, vö. *стужа* 'hideg, fagy, nagy hideg' (CYM. IX, 801), huc. *смýж'у* 'hideg, fagy' (PIPAS–GALASZ 2005: 185). Az alapszóhoz a szláv víznevekben gyakori *-ica* kicsinyítő képző járul (ŠMILAUER 1970: 28–9). Az *Ó-* előtag a korábban szomszédos, majd 1966-ban a faluhoz csatolt *Újsztuzsica* nevének előtagjával állt korrelációban. Az országos helységnévrendezés során, 1903-ban a település nevét *Patakófalú*-ra változtatták (MEZŐ 1999: 289). A hivatalos ukrán *Стужуця* a település eredeti nevéből származik.

Szuha 'település Nagybereznától K–ÉK-re' 1768: *Sucha* (ComUng. 109), 1773: *Szucha* (LexLoc. 288), 1782/1784: *Szuha* (PÓK 2002: 97), 1800 k.: *Szucha* (T.), 1808: *Szucha, Sucha* (LIPSZKY 663), 1851: *Szucha* (FÉNYES IV, 164), 1913: *Szuhapatak* (Hnt.), 1930: *Suchý* (ComUng. 109–10), 1944: *Ungszuha* (Hnt.), 1983: *Сухуї* (ZO.). A *Szuha* víznévből vált metonimikus névadás eredményeként helységnévvé, a falu ugyanis a *Szuha* patak mentén települt a 18. században. A pataknev szláv eredetű, tövében az ukrán ~ ruszin *суха* (*pika ~ voda*) 'száraz, nyaranta kiszáradó (folyó, víz)' melléknév található. A *Szuhapatak* névalakot 1904-ben, az országos helységnévrendezés során hozták létre (MEZŐ 1999: 378). A falu Magyarországhoz való visszacsatolása után nevét 1939-ben a megyére utaló előtaggal *Ungszuhá*-ra változtatták. A mai hivatalos ukrán *Сухуї* hímnemű alak, a csehszlovák időszakban használatos *Suchý* alapján keletkezett, a történelmi névhez képest másodlagos. Közigazgatásilag Tihához tartozik.

Szuhapatak ld. Szuha.

Tiha 'település Nagybereznától K-re' 1599: *Tiha* (DEZSŐ 1967: 271), 1773: *Ticha* (LexLoc. 288), 1808: *Ticha* (LIPSZKY 682), 1851: *Tichy* (FÉNYES IV, 203), 1913: *Tiha* (Hnt.), 1925: *Tichá*, 1930: *Tichaj* (ComUng. 115-6), 1983: *Tuxuї* (ZO.). A *Tiha* helységnév valószínűleg szláv víznévből jött létre metonimikus névadás eredményeként annak a pataknak a nevéből, amely mellett a 18. században létesült. A víznévben az ukrán ~ ruszin *muxa* 'csendes, halk' (CYM. X, 130–1) melléknév található, ami bizonyára a víz csendes folyására utal. Személynévi eredete kizárható. A hivatalos ukrán *Tuxuї* másodlagos, egy *Tuxuї* (*nomik*) 'Csendes patak' alapján keletkezhetett.

Ungbukóc ld. Bukóc.

Ungbükkös ld. Bukóc.

Ungszuha ld. Szuha.

Uzsok 'település Nagybereznától ÉK-re' 1582: *Uzsok* (DEZSŐ 1967: 283), 1727: *Uzsok* (ComUng. 122), 1773: *Uszak, Uzsok* (LexLoc. 288), 1800 k.: *Uzsok* (T.), 1808: *Uzsok, Vžok* (LIPSZKY 710), 1851: *Uzsok* (FÉNYES IV, 246), 1913: *Uzsok* (Hnt.), 1925: *Užok* (ComUng. 123), 1983: *Ужок* (ZO.). Az *Uzsok*

helynév az ukrán *Ужок* átvétele. A helységre az Ung eredőágának ukrán *Ужок* neve vonódott át, amely az ukrán *Уж* 'Ung' folyónév kicsinyítő képzős származéka (FNESz. *Uzsoki-hágó*). Az Ung folyó neve bizonytalan eredetű, annyi azonban bizonyos, hogy az ukrán *Уж* a magyar névhez képest másodlagos, benne szláv denazalizálódás ment végbe (FNESz. *Ung*). Az ukrán nyelvészek körében a folyónév eredetével kapcsolatban számos elmélet született. Egyesek az óukrán *ужина* 'keskeny hely' szóból származtatják. Más vélemény szerint az ukrán *уж* (*вуж*) 'egyfajta kígyó' származéka, s így a folyó neve 'keskeny, kígyóként tekerdő vízfolyás'-t jelent. Az ukrainai *Pripjaty* folyó egyik mellékágával (*Уша ~ Ужа*) kapcsolatba hozva pedig nevét a balti *uosis* 'kőris' fanévből is eredeztetik (JANKO 1998: 362).

Verhovinabisztra 'település Nagybereznától ÉK-re' 1582: *Verhovinabisztra* (DEZSŐ 1967: 247), 1773: *Bisztra, Bisztry* (LexLoc. 287), 1800 k.: *Bisztra* (T.), 1808: *Bisztra* (Orosz- vel. *Verhovina*-), *Werhowiná-Bystra* (LIPSZKY 61), 1851: *Bisztra* (*Verchovina*) (FÉNYES I, 136), 1913: *Határszög* (Hnt.), 1925: *Bystrá Verchovina*, 1930: *Bystrý* (ComUng. 128), 1941: *Verhovinabisztra* (Hnt.), 1983: *Верховина-Бистра, Верховина-Быстрая* (ZO.). Az elsődleges *Bisztra* helységnév annak a pataknak a nevéből származik, amely mellett a falu létrejött (vö. 1859: *Bistra Bach*, SEBESTYÉN 2008: 138). A víznévben az ukrán ~ ruszin *бистрий* 'gyors, sebes' melléknév *бистра* nőnemű alakja található. A 19. századtól általánosan használatos *Verhovina*- előtag a falu fekvésére utal (vö. *Verhovina* 'hegyvidék az Északkeleti-Kárpátok belső oldalán; 'felföld, hegyes vidék', FNESz. *Verhovina*). A *Verhovinabisztra* nevet 1904-ben *Határszög*-re változtatták (MEZŐ 1999: 413), mert a falu az akkori történelmi országhatár közelében feküdt, de az 1939-es visszacsatolás után visszakapta régi nevét.

Viharos ld. Viska.

Viska 'település Nagybereznától ÉK-re' 1602: *Viska* (DEZSŐ 1967: 273), 1773: *Viska, Wisky* (LexLoc. 288), 1800 k.: *Viszka* (T.), 1808: *Viska, Wysska* (LIPSZKY 738), 1851: *Viska* (FÉNYES IV, 306), 1913: *Viharos* (Hnt.), 1925: *Viška*, 1930: *Výška* (ComUng. 133), 1983: *Вишка, Вышка* (ZO.). A *Viska* helységnév valószínűleg személynévből keletkezett. Az alapjául szolgáló személynév szláv eredetű (vö. szb-hv. *Viš* szn., cseh *Vyš* szn., le. *Wysz* szn. stb., vö. FNESz. *Visk, Viss*), ennek kicsinyítő képzős alakjához lásd cseh *Výšek*, lengyel *Wyszek*. A *Viska* forma birtokos esetet jelöl: *Viska vesь* 'Visek faluja'. Köznévi eredete ugyancsak elképzelhető, vö. ukrán *вишка* 'torony' (UDVARI 2003: 236, CYM. I, 541). A település nevét 1904-ben *Viharos*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 416).

Voloszanka 'település Nagybereznától ÉK-re' 1768: *Voloszánka* (ComUng. 132), 1773: *Voloszanka* (LexLoc. 288), 1782/1784: *Voloszanka* (PÓK 2002: 94), 1800 k.: *Felső-, Közép- és Alsó Voloszanka* (T.), 1808: *Voloszánka, Wolosánka*

(LIPSZKY 743), 1851: *Volánszka* (FÉNYES IV, 312), 1913: *Hajasd* (Hnt.), 1925: *Volosjanka, Vološanka*, 1930: *Volosianka* (ComUng. 132), 1941: *Hajasd* (Hnt.), 1983: *Волосянка* (ZO.). A falu neve szláv eredetű, valószínűleg az ukrán *волосякий* 'vlah, román' (СУМ. I, 732–3) (lásd még lengyel *włoski* 'ua.') melléknévből származik. Román pásztorok alapították vagy románok lakták. *Vlah*-nak nevezték a kárpátaljai ukrán nyelvjárásokban a külterjes pásztorokodást folytató személyeket is, akik nem feltétlenül voltak románok. Szintén szórványos román lakosságra utal a közeli, a falutól néhány kilométerre, a Kárpátok keleti, lengyel oldalán fekvő *Wołosate* falu neve. A Kárpátokban előforduló *Волос* családnév szintén a *волох* 'vlah, román' származéka (CSUCSKA 2005: 123). Kizárható az ukrán *волок* 'haj', *волосяний* 'haj-, szőr-, lószőr-' (UDVARI 2003: 294–5, СУМ. I, 733) szavakból való származtatása, mellyel való téves azonosítás alapján a település nevét 1904-ben *Hajasd*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 418).

Zabrogy 'település Nagybereznától É-ra' 1770/1772: *Szabrochia* (ComUng. 137), 1782/1784: *Szabrochia* (PÓK 2002: 77), 1800 k.: *Zabrochia* (T.), 1808: *Zabrugy, Zabrod'* (LIPSZKY 750), 1851: *Zabrogy* (FÉNYES IV, 317), 1913: *Révhely* (Hnt.), 1925: *Zábrod'* (ComUng. 137–8), 1983: *Забридь, Забродь* (ZO.). *Zabrogy* falu neve szláv eredetű. Alapja a szláv *brod* 'gázló, part, rév' köznév (vö. FNESZ. *Borodnó*), melyhez egy *za-* 'túl' prepozíció járul, jelentése 'gázlón, réven túl(i) (föld, falu)'. *Zabrogy* az Ungon lévő gázlónál keletkezett a 18. században. A helység nevét 1903-ban *Révhely*-re magyarosították (MEZŐ 1999: 420). A hivatalos ukrán *Забридь* a történelmi névnek az ukrán köznyelvi formához igazított alakja.

Zahorb 'település Nagybereznától ÉK-re' 1582: *Zahorb* (DEZSŐ 1967: 274), 1773: *Zahorb* (LexLoc. 288), 1800 k.: *Zahor* (T.), 1808: *Zahorb* (LIPSZKY 752), 1851: *Zahorb* (FÉNYES IV, 318), 1913: *Határhegy* (Hnt.), 1925: *Záhorb* (ComUng. 138), 1944: *Határhegy* (Hnt.), 1983: *Загорб* (ZO.). A *Zahorb* helységnév szláv eredetű, alapja az ukrán *горб* 'domb, halom, púp' (UDVARI 2003: 352, СУМ. II, 125), ruszin *горбъ* 'ua.' (CSOPEJ 1883: 57) köznév *g > h* változással alakult formája, melyhez egy *za-* 'túl' prepozíció járul. Jelentése 'dombon túl, domb möge' (vö. magyar *Hegymeg*). Az országos helységnévrendezés során, 1903-ban létrejött magyar *Határhegy* elnevezés a szláv névhez képest másodlagos, a falu fekvésére utal.

Zavoszina 'település Nagybereznától DNy-ra' 1599: *Zavoszina* (DEZSŐ 1967: 274), 1728: *Zauszina* (ComUng. 141), 1773: *Zauszina* (LexLoc. 286), 1782/1784: *Zauszina* (PÓK 2002: 51–2), 1800 k.: *Zauszina* (T.), 1808: *Zausina, Zaussina* (LIPSZKY 755), 1851: *Zauszina* (FÉNYES IV, 322), 1913: *Szénástelek* (Hnt.), 1983: *Завосина* (ZO.). *Zavoszina* neve ukrán eredetű, benne a nyelvjárási *závic* '1. meredek szakadék, folyópart; gödör', 2. 'mélyedés a folyómederben'

köznév található (PIPAS–GALASZ 2005: 58), vö. még: m. N. *závoz* 'hágó útja, rézsútos feljáró út < szlk. *závoz* 'mélyút, horhos' (FNESz. *Závoz*). Az alapszóhoz egy *-ina* birtoklást, valamihez való tartozást kifejező képző járul. Ung vármegye katonai leírása a következőket mondja a faluról: „Egy fő völgyben fekszik, mindkét oldalról magaslatok uralják” (PÓK 2002: 52). Személynévi eredete nem valószínű. Az országos helységnévrendezés óta használatos magyar *Szénás-telek* neve helyi népmondából származik, a helyi lakosok szerint egy *Zavusz* nevű ember vette meg a falut egy szekér szénáért (MEZŐ 1999: 423). Közigazgatásilag Kisbereznához tartozik.

Zsornava 'település Nagybereznától ÉK-re' 1944: *Malomrét, Жорнава* (Hnt.), 1983: *Жорнава* (ZO.). A *Zsornava* helységnév ukrán ~ ruszin dülönévi eredetű. A falu Sztavna határában jött létre a 20. században (vö. 1860: *Zsornova* dülő, SEBESTYÉN 2008: 138), az 1944-es helységnévtár azonban már Zahorb, Sztavna és Kosztrina külterületi lakott helyeként említi egyszerre. A dülönév alapja az ukrán *жорна* 'malomkö', *жорновий* 'malomkö-, őrlőkő-' (UDVARI 2002: 137, СУМ. II, 544), olyan helyet jelölt, ahonnan malomkövet bányásztak. A köznévhöz egy szláv *-ova* ~ *-ava* helynévképző járult (lásd *Szmerekova*). A magyar *Malomrét* a szláv névből keletkezett részfordítással. Ma közigazgatásilag Zahorbhoz tartozik.

Irodalom

- ÁSz. = FEHÉRTÓI KATALIN, *Árpád-kori személynévtár. 1000–1301*. Bp., 2004.
BENKŐ LORÁND (2003), *Beszélnék a múlt nevei. Tanulmányok az Árpád-kori tulajdonnevekről*. Bp.
ComUng. = HELLER, GEORG, *Comitatus Unghensis. Serie A. Die historischen Ortsnamen von Ungarn. Band 17*. München, 1985.
Cs. = CSÁNKI DEZSŐ, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában I–III., V*. Bp., 1890–1913.
CSOPEJ, LÁSZLÓ • Ласловъ Чопей, *Русько мадярський словарь*. Bp., 1883.
CSUCSKA, PAVLO • Павло Чучка, *Прізвища закарпатських українців. Історико-етимологічний словник*. Видавництво „Світ”. Львів, 2005.
DEZSŐ LÁSZLÓ (1967), *Очерки по истории закарпатских говоров*. Bp.
ENGEL PÁL (1985), Ung megye településviszonyai és népessége a Zsigmond-korban. *Századok* 119: 941–1005.
FÉNYES ELEK (1851), *Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leíratik I–IV*. Pest.
FNESz. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára I–II*. Negyedik, bővített és javított kiadás. Bp., 1988.
Hnt. 1877, 1913, 1944 = Magyarország helységnévtára a megfelelő évből. Szerkeszti és kiadja a Központi Statisztikai Hivatal. Bp.

- JANKO, M. P. • ЯНКО, М. П., *Топонімічний словник України*. Словник–довідник. Київ, 1998.
- KISS LAJOS (1991), Huszt környéki helynevek. In: *Emlékkönyv Benkő Loránd 70. születésnapjára*. Szerk. HAJDÚ MIHÁLY–KISS JENŐ. Bp. 352–61.
- KISS LAJOS (1992a), Kárpátaljai helységnevek Ungvár környékéről. *MNy*. 88: 35–42.
- KISS LAJOS (1992b), A telepítő kenézükről nevet kapott fálvak a beregi Hát vidékén. In: *Festschrift für Károly Rédei zum 60. Geburtstag*. *Emlékkönyv Rédei Károly 60. születésnapjára*. Bp. 269–89.
- KISS LAJOS (2006), Helynévmagyarázatok. *MNy*. 102: 495–504.
- LexLoc. = *Lexicon Locorum Regni Hungariae Populosorum anno 1773 Officiose Confectum*. Bp., 1920.
- Lipszky = *Repertorium Locorum Objectorumque in XII Tabulis Mappae Regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae et Confiniorum Militarum Magni Item Principatus Transylvaniae Occurrentium Quas Aeri Incisas Vulgavit Johannes Lipszky de Szedlicsna*. Buda, 1808.
- MEZŐ ANDRÁS (1999), *Adatok a magyar hivatalos helységnévadáshoz*. Nyíregyháza.
- PIPAS, JURIJ–GALASZ, BORISZ • Юрій Піпаш–Борис Галас, *Матеріали до словника гуцульських говірок*. Ужгород, 2005.
- PÓK JUDIT (2002), *Ung vármegye leírása. 1782–1784*. A Szabolcs–Szatmár–Bereg Megyei Levéltár Kiadványai 2. Közlemények. Nyíregyháza.
- SEBESTYÉN ZSOLT (2008), *Kárpátalja településeinek történeti helynevei. A kataszteri térképek és a birtokrészleti jegyzőkönyvek alapján*. Nyíregyháza.
- T. = Ung vármegye térképe 1800 körül.
- TESZ. = *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára*. Főszerk. BENKŐ LORÁND. I–III. Bp., 1967–76. IV. Mutató. Bp., 1984.
- UDVARI ISTVÁN (szerk.) (2000–2003), *Ukrán–magyar szótári adatbázis I–VI*. *Glossarium Ucrainicum 2–7*. Nyíregyháza, 2000–2003.
- ZO. = ГРИГА, В. В.–БУРКАЛО, В. Й., *Закарпатська область. Адміністративно-територіальний поділ*. Радянське Закарпаття. Ужгород, 1983.
- СУМ. = *Словник української мови I–XI*. Наукова Думка, Київ, 1970–1980.